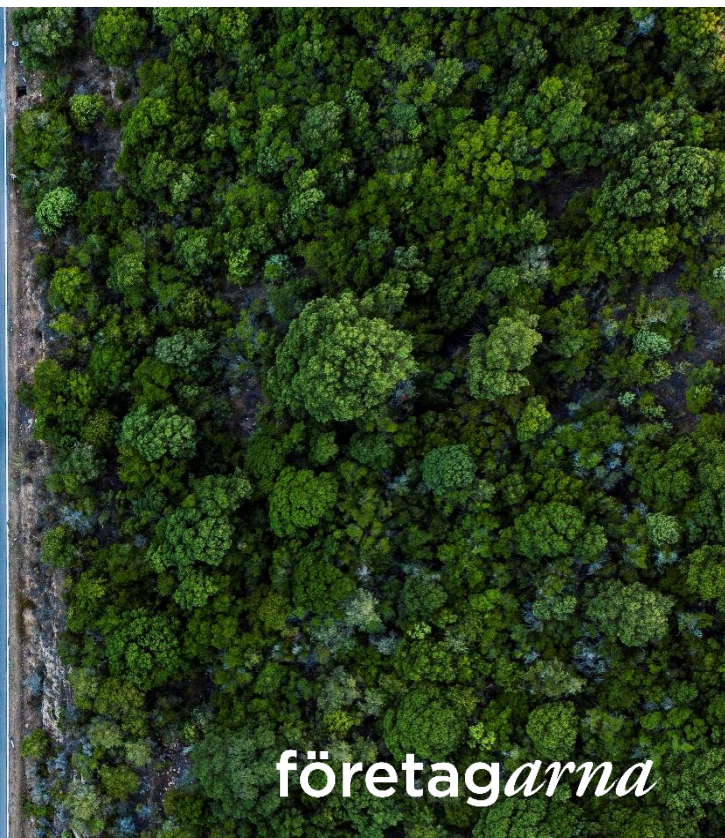
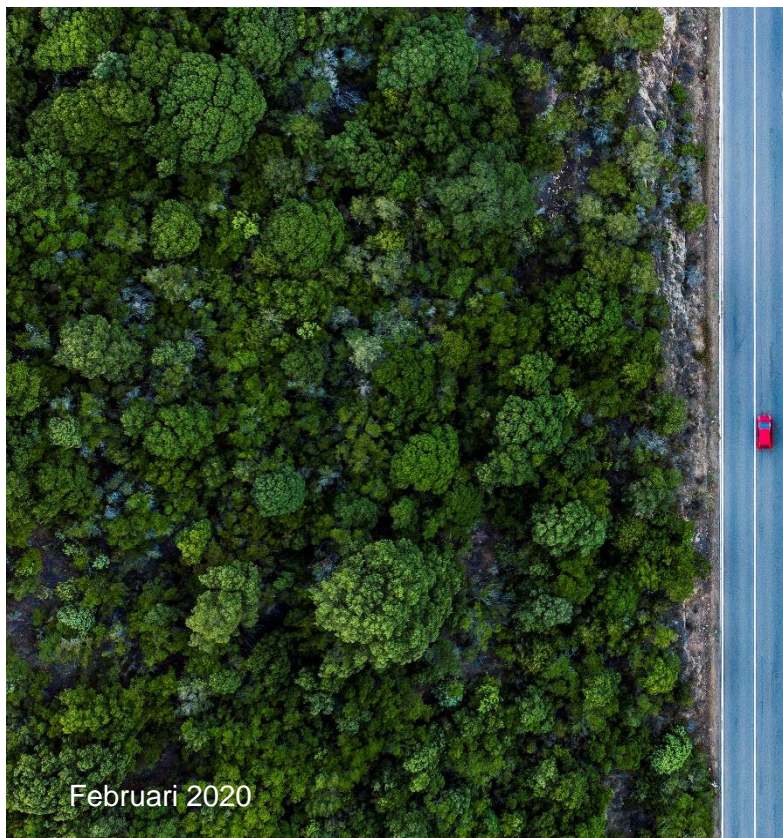

Företagarfakta

Årjängs kommun

*företagar*na

Visste du att det finns 2 043 jobb i de små företagen i Årjängs kommun? Och visste du att företagen tillsammans med alla anställda i dessa företag bidrar med 136 miljoner kronor till kommunens skatteintäkter?

Vi har sammanställt den här rapporten för att visa hur det lokala näringslivet ser ut och för att synliggöra småföretagens betydelse för din kommun. En stor majoritet av fakten kommer från Statistiska centralbyrån (SCB), men vi har också använt statistik från Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Bolagsverket och Företagarnas egna undersökningar.

Nästan alla företag vill växa och många vill anställa fler personer. Jobben som skapas i de privata företagen genererar inte bara inkomster till de anställda utan också till allmänheten. Vår förhoppning är att den här rapporten leder till en öppen dialog om det lokala näringslivsklimatet och hur villkoren för företagare i kommunen kan förbättras.

Mår de mindre företagen bra mår hela Årjängs kommun bra.

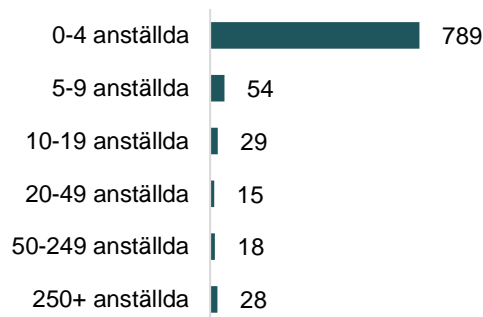
Hanna Jonasson, regionchef Företagarna Örebro län och Värmland
René Bongard, statistiker, Företagarna

Företagarna företräder över 60 000 företagare och samhällsbärare och har ca 2 000 förtroendevalda. Vi erbjuder nätverk, kunskap och praktisk hjälp samt driver utvecklingen för ett bättre företagsklimat, så att företagare får rätt förutsättningar för att kunna utveckla sin verksamhet och nå sina mål.

Nästan alla företag är småföretag

I Årjängs kommun finns 933 arbetsställen* som tillhör privata företag. Nio av tio är så kallade mikroföretag och har färre än tio anställda, och nästan alla har färre än 50 anställda. Under 2018 startades 66 750 nya företag i Sverige, varav 31 i Årjäng (källa: Tillväxtanalys). Därmed hamnar kommunens etableringsfrekvens (antal nystartade företag per 1 000 invånare) på 5,3 vilket kan jämföras med 10,8 för riket.

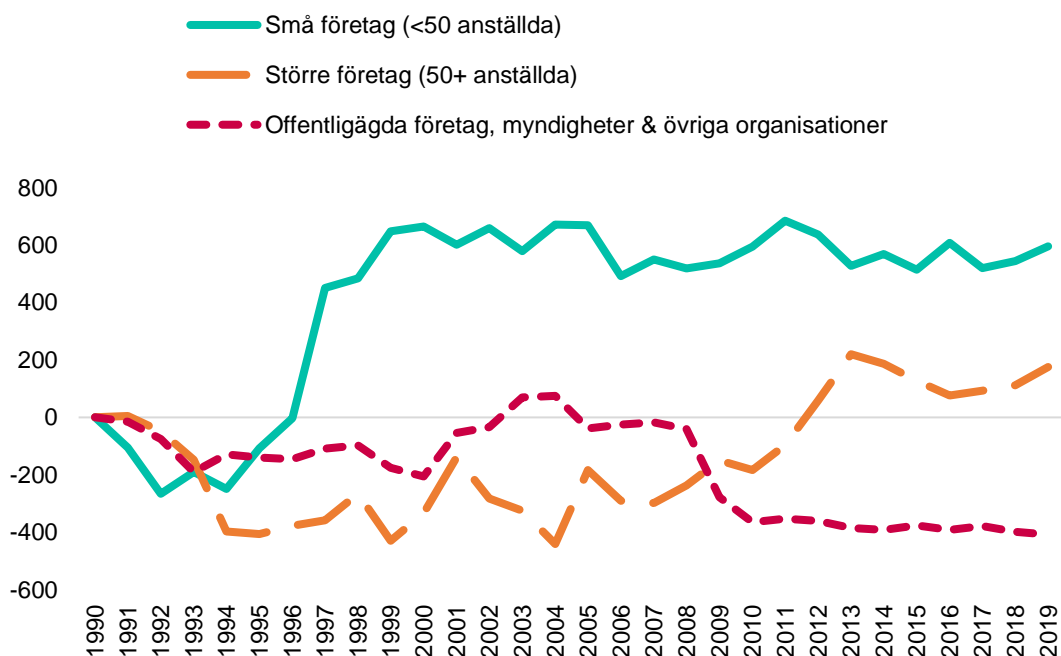
Figur 1 - Antal arbetsställen*, 2018

Placering	Kommun	Etableringsfrekvens
1	Danderyd	20,6
2	Åre	17,3
3	Stockholm	16,5
286	Årjäng	5,3
288	Filipstad	4,5
289	Ovanåker	4,4
290	Ockelbo	3,8

Bakom varje företag finns en företagare som vill förverkliga sina drömmar och har tagit kontroll över sin egen försörjning. Många av dessa företagare har skapat jobb åt andra.

Figur 2 - Utveckling antal jobb i Årjängs kommun 1990-2019

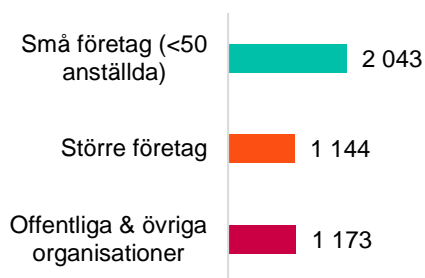
Utveckling antal jobb 1990-2019

Små företag (<50 anställda)	596
Större företag (50+ anställda)	175
Offentligägda företag, myndigheter & övriga organisationer	-408

*Med arbetsställe avses varje adress, fastighet eller grupp av fastigheter där företaget bedriver verksamhet. Om företaget bedriver verksamhet på olika adresser har det således flera arbetsställen. Arbetsställen tillhörande s.k. flerarbetsställen (ofta koncerner och kedjeföretag) redovisas i den storleksklass som företaget tillhör.

Välfärdsskaparna

Figur 3 - Antal jobb per sektor i Årjängs kommun 2019

2 043

Så många jobb finns i de små företagen i Årjängs kommun. Det är 47 procent av samtliga jobb i kommunen och 64 procent av jobben i privatägda företag. Den stora majoriteten av småföretagen är ägarledda företag där ägaren både leder och arbetar i företaget. Nästan alla företag vill växa och därmed skapa fler jobbtillfällen.

Figur 4 - Största kommunala "skattebetalaren" per kommun

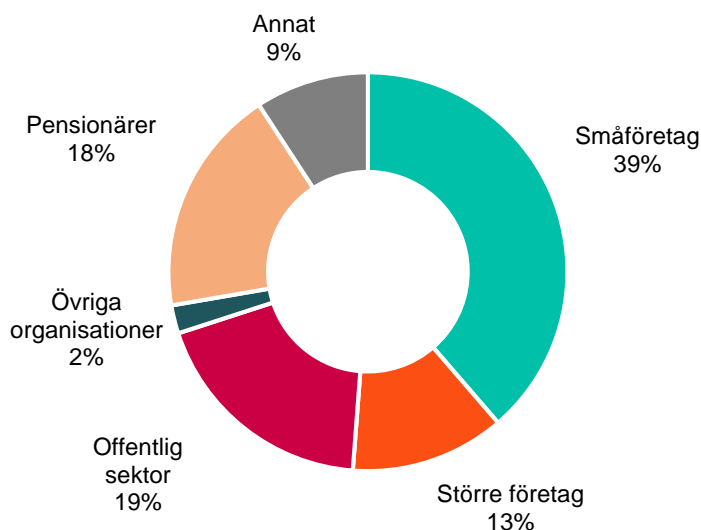
Jobben som skapas i de privata företagen genererar inte bara inkomster till de anställda utan också skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Småföretagen och deras anställda är den största skattebetalaren i 208 av Sveriges 290 kommuner. Den offentliga sektorn står för den största andelen inkomstskattintäkter i 74 kommuner. Större företag står för den största delen av kommunala skatteintäkterna i sju kommuner.

I Årjängs kommun står småföretagen för den största andelen av de kommunala skatteintäkterna.

Årsintäkterna från den kommunala skatten är 352 miljoner kronor. 39 procent av skatteintäkterna i Årjängs kommun kommer från småföretagen och deras anställda vilket motsvarar:

136 miljoner kronor

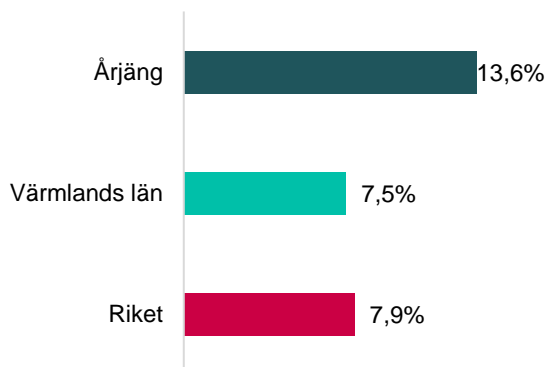
Figur 5 - Andel av kommunala skatteintäkter per sektor i Årjängs kommun

Placering	Kommun	Andel skatteintäkter från små företagen
1	Åre	43%
2	Sorsele	40%
3	Österåker	39%
5	Årjäng	39%
288	Fagersta	22%
289	Oskarshamn	20%
290	Oxelösund	18%

Företagare

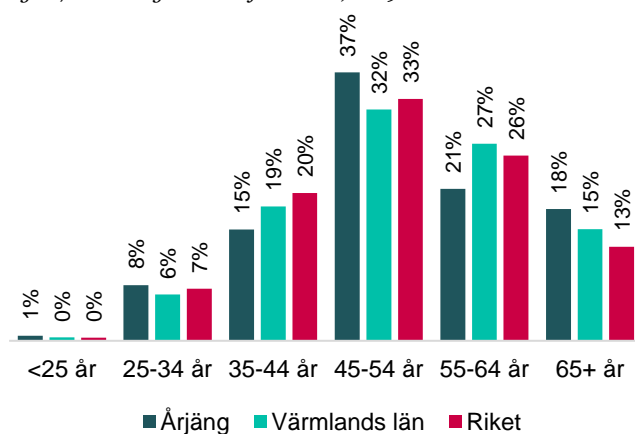
Figur 6 - Andel företagare av de sysselsatta, 2017

Placering	Kommun	Andel företagare
1	Borgholm	18,3%
2	Simrishamn	15,6%
3	Båstad	15,2%
9	Årjäng	13,6%
288	Surahammar	5,0%
289	Umeå	4,7%
290	Oxelösund	4,1%

Medelåldern på företagare i Årjängs kommun är 52,7 år, jämfört med 52,8 år i Värmlands län och 51,8 år i riket. 18 procent av Årjängs kommuns företagsledare är 65 år eller äldre. En stor majoritet av företagsledarna anser att det kommer att vara svårt att genomföra ett ägarbyte, enligt Företagarnas rapport från 2017 "Ägar- och generationsskifte i svenska företag - överlåtelse eller avslut?"

Figur 7 - Företagsledare efter ålder, 2019

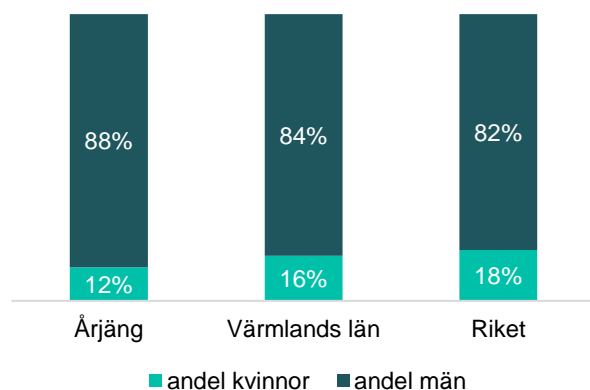

Placering	Kommun	Andel företagare 65+ år
1	Bjurholm	28%
2	Lessebo	25%
3	Munkfors	24%
45	Årjäng	18%
288	Timrå	8%
289	Perstorp	8%
290	Salem	7%

Figur 8 - Andel män/kvinnor bland företagsledare*, 2019

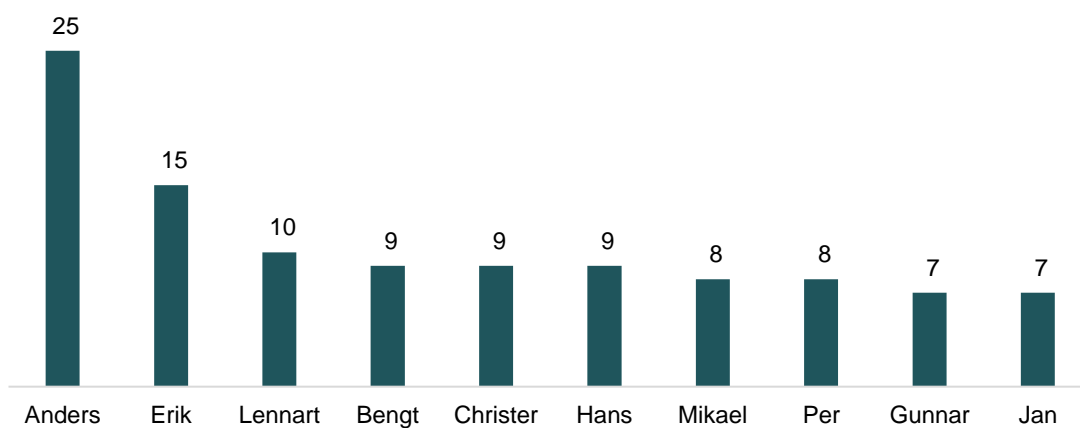
*undersökningen avser aktiebolag med minst 500 000 kr omsättning

Placering	Kommun	Andel kvinnor
1	Danderyd	30,5%
2	Lidingö	30,1%
3	Nacka	28,7%
249	Årjäng	11,7%
288	Torsås	7,9%
289	Tibro	7,2%
290	Gullspång	6,6%

I Sverige har 18 procent av företagen (aktiebolag med minst 500 000 kr omsättning) en kvinna som högsta befattningshavare (d.v.s. vd, ordförande eller annan styrelseledamot). De mest förekommande namnen bland företagsledare i Sverige är Lars, Anders, Erik, Per och Johan. Figur 9 visar hur det ser ut i Årjängs kommun.

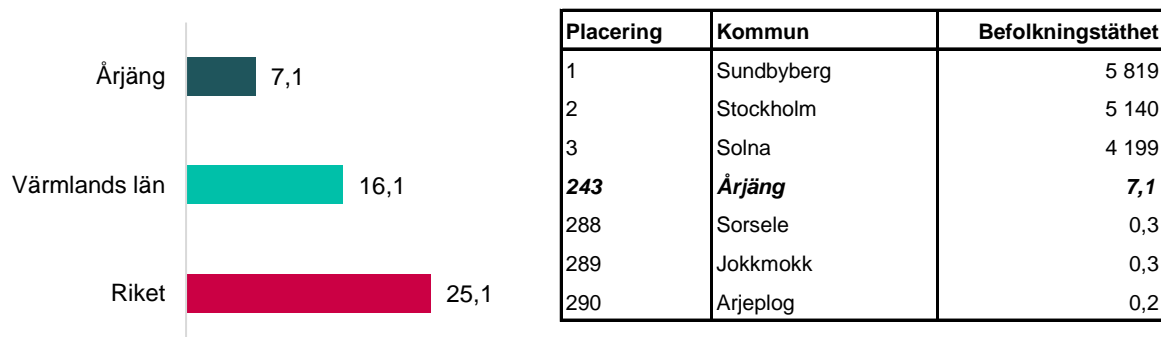
Figur 9 - Mest förekommande namn bland företagsledare i Årjäng

Befolkningsdemografi

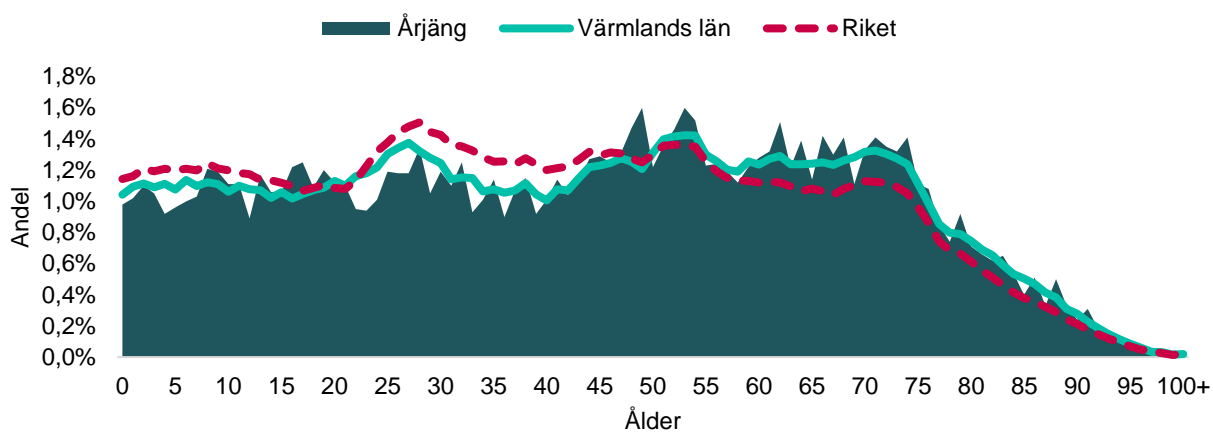
Årjängs kommuns landareal är 1 409 kvadratkilometer vilket är 8 procent av länets yta. Befolkningstätheten är 7 invånare per kvadratkilometer. Om vi rangordnar alla kommuner efter befolkningstäthet hamnar Årjäng på plats 243.

Figur 10 - Befolkningstäthet (invånare per kvadratkilometer), 2018

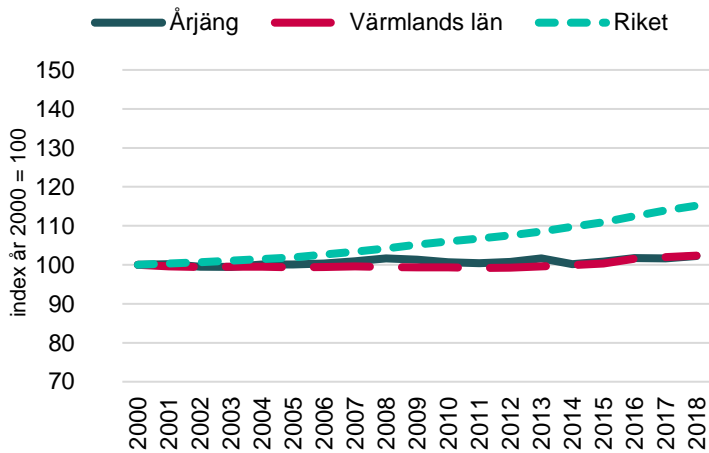
Årjängs kommuns befolkning består av 10 011 personer varav 5 887 i arbetsför ålder (16-64 år). 1 686 personer är yngre än 16 år och 2 438 invånare är 65 år eller äldre. 3 personer har passerat 100-års gränsen. Kommuner som har en befolkningsdemografi som mest liknar den i Årjängs kommun är Kristinehamn, Gotland och Hudiksvall. En liknande befolkningsdemografi kan betyda att dessa kommuner har liknande utmaningar och möjligheter som Årjängs kommun.

Figur 11 - Befolkningsdemografi, 2018

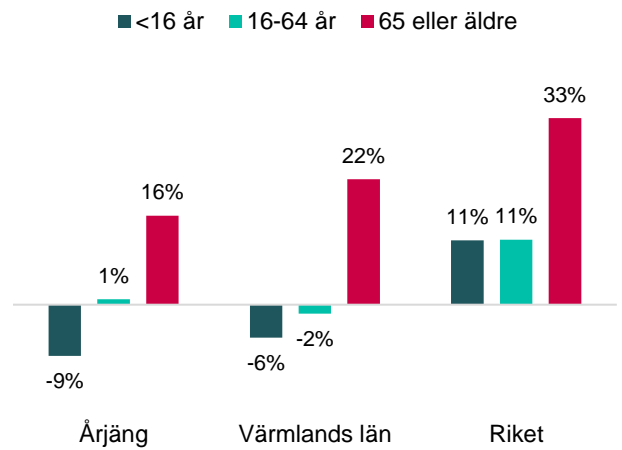

Figur 12 - Utveckling folkmängd 2000-2018

Figur 13 - Utveckling folkmängd 2000-2018 efter ålder

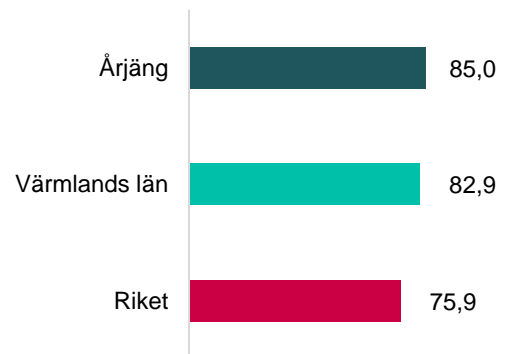

I 187 kommuner har folkmängden ökat sedan år 2000 och i 103 kommuner har antalet invånare minskat samma period. Den största befolkningstillväxten har skett i åldergruppen 65 år eller äldre. I Årjäng har folkmängden ökat med 2,3 procent 2000-2018. Sundbyberg har vuxit mest (49 procent) och i Dorotea har folkmängden minskat mest (-23 procent). Årjäng hamnar på plats 163 (plats 1 innebär störst befolkningstillväxt). Befolkningsutvecklingen (per åldersgrupp) i Årjäng liknar mest utvecklingen i Vännäs, Vara och Arvika.

Medelåldern i Årjäng är 44,2 år, jämfört med 43,6 år i länet och 41,2 år i riket. 24 procent av kommunens invånare är äldre än 65 år, vilket ger en demografisk försörjningskvot på 85. Ett värde över 100 innebär fler utanför arbetsför ålder än i arbetsför ålder. Svenska folket lever allt längre vilket skapar utmaningar för samhället och välfärden. Utan välmående, innovativa företag, som växer och anställer kommer vi inte att klara dessa utmaningar.

Figur 14 - Demografisk försörjningskvot, 2018

Placering	Kommun	Demografisk försörjningskvot
1	Pajala	119
2	Borgholm	109
3	Övertorneå	107
193	Årjäng	85
288	Stockholm	58
289	Sundbyberg	52
290	Solna	52

Flytt och pendling

Sveriges befolkning har ökat med 109 943 personer 2017-2018. Födelseöverskottet landade på 23 647, 46 981 personer har flyttat till ett annat land och 132 602 har flyttat in till Sverige. Så här ser det ut för Årjäng:

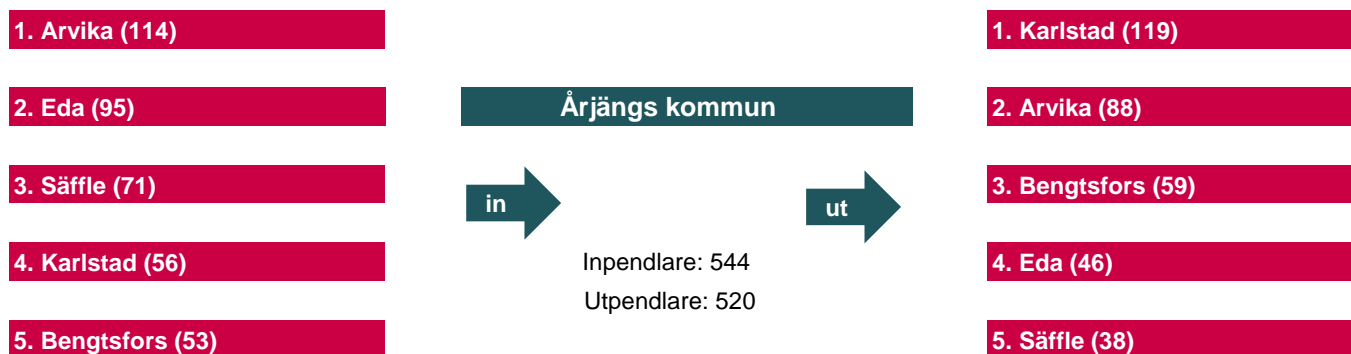
Figur 15 - Befolkningsförändringar 2017-2018

Födelseöverskott	-9
Födda	96
Döda	105
Flyttningar	75
inflytt	476
från annan kommun i länet	116
från annat län	157
från annat land	203
utflytt	401
till annan kommun i länet	156
till annat län	156
till annat land	89
Födelseöverskott + flyttningar	63

Totalt pendlar 544 personer från en annan kommun till Årjäng. De flesta av dessa bor i Arvika. 520 invånare från Årjäng arbetar i en annan kommun. De flesta pendlar till Karlstad.

Figur 16 - Pendling från och till Årjängs kommun

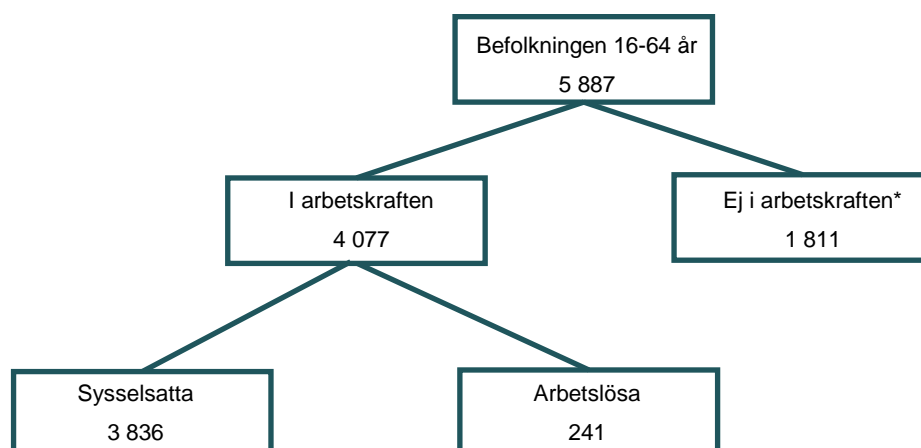

Pendlingskvoten räknas ut genom att dividera antalet inpendlare med antalet utpendlare. En pendlingskvot som understiger ett betyder att det sker en nettoutpendling från den regionala stadskärnan, medan en pendlingskvot som överstiger ett betyder att det sker en nettoinpendling till den regionala stadskärnan.

Placering	Kommun	Pendlingskvot
1	Älmhult	3,0
2	Kiruna	2,7
3	Solna	2,5
70	Årjäng	1,0
288	Öckerö	0,2
289	Nynäshamn	0,2
290	Österåker	0,2

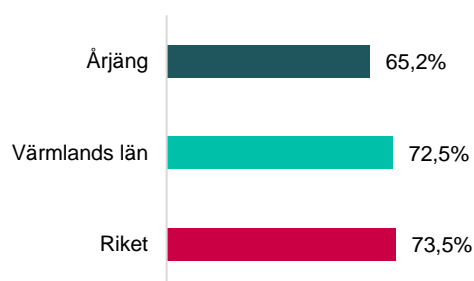
Arbetsmarknaden

Figur 17 - Arbetsmarknaden i Årjängs kommun, 2018

Figur 18 - Sysseisättningsgrad

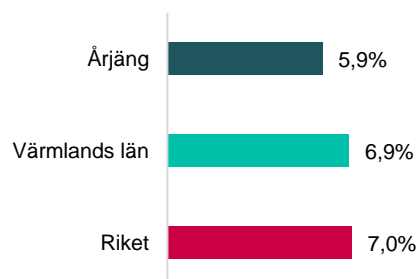
Andel av befolkningen (16-64 år) som är sysseisatt, 2018

Placering	Kommun	Sysseisättningsgrad
1	Arjeplog	86%
2	Gällivare	86%
3	Kiruna	84%
286	Årjäng	65%
288	Lund	64%
289	Eda	63%
290	Malmö	62%

Figur 19 - Arbetslöshet

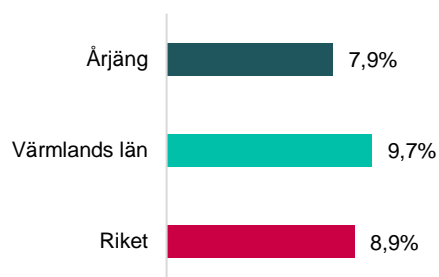
Andel av arbetskraften (16-64 år) som är arbetslös, år 2018

Placering	Kommun	Arbetslöshet
1	Lessebo	15,6%
2	Högsby	14,2%
3	Malmö	13,9%
180	Årjäng	5,9%
288	Vallentuna	2,7%
289	Tjörn	2,6%
290	Öckerö	2,3%

Figur 20 - Ungdomsarbetslöshet

Andel av arbetskraften (18-24 år) som är arbetslös, år 2018

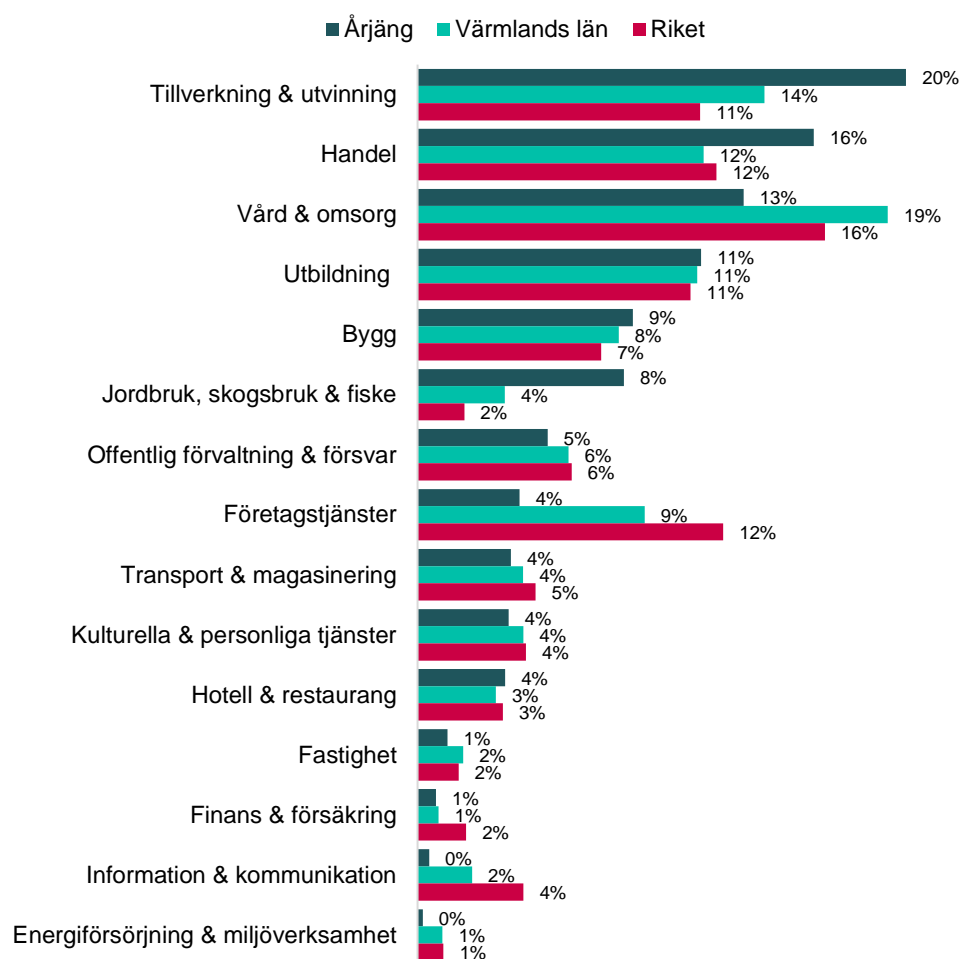

Placering	Kommun	Ungdomsarbetslöshet
1	Lessebo	20,5%
2	Ronneby	20,5%
3	Östra Göinge	20,2%
195	Årjäng	7,9%
288	Mölnadal	3,8%
289	Öckerö	3,7%
290	Danderyd	3,5%

*Personer som varken är sysseisatta eller arbetslösa. Gruppen omfattar bland annat studerande, pensionärer, långvarigt sjuka, hemarbetande och värnpliktiga. Till gruppen räknas även personer som kan arbeta, men inte sökt arbete.

Figur 21 - Sysselsatta per bransch i Årjängs kommun, 2018

Jämfört med riket är branschen "tillverkning & utvinning" relativt stor i Årjäng. Däremot är relativt få människor verksamma inom företagstjänster. Branschstrukturen är mest likt den i Svenljunga, Tomelilla och Ulricehamn. Herfindahl-Hirschman Index (HHI) är ett mått på branschkoncentration och beräknas som summan av kvadraterna av branschandelar. Ett större HHI-värde innebär en större branschkoncentration, vilket betyder att kommunen i större grad är beroende av en viss bransch.

Placering	Kommun	HHI
1	Gnosjö	34,5
2	Olofström	29,7
3	Oxelösund	28,0
178	Årjäng	11,7
288	Gotland	9,6
289	Jokkmokk	9,6
290	Sundsvall	9,5

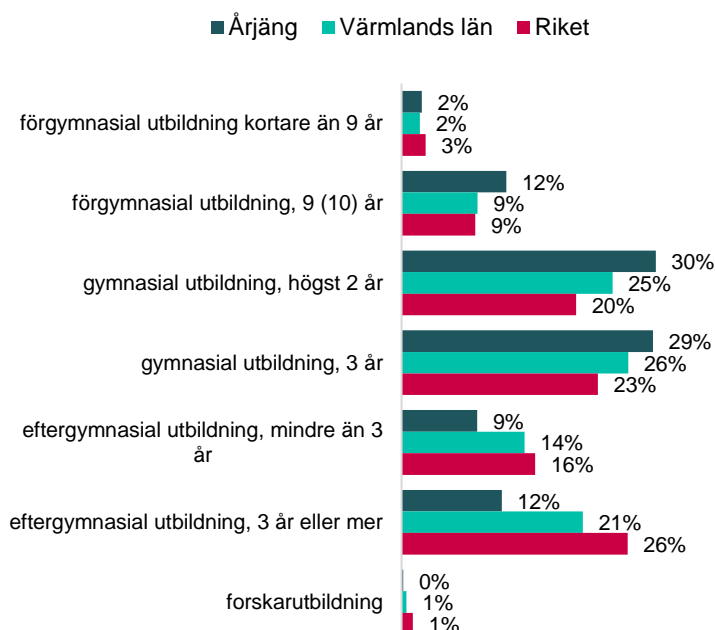
Yrken & utbildning

Figur 22 - vanligaste yrken, 2018

Tio vanligaste yrkena i Årjängs kommun (privat sektor, dagbefolkning, 2018)

1. butikspersonal (343)	6. lastbils- & bussförare (80)
2. montörer (228)	7. kontorsassistenter & sekreterare (68)
3. snickare, murare & anläggningsarbetare (167)	8. lagerpersonal & transportledare (59)
4. smeder & verktygsmakare (104)	9. ingenjörer & tekniker (56)
5. undersköterskor (91)	10. försäkringsrådgivare, företags säljare & inköpare (51)

Figur 23 - Utbildningsnivå i Årjängs kommun, 2018

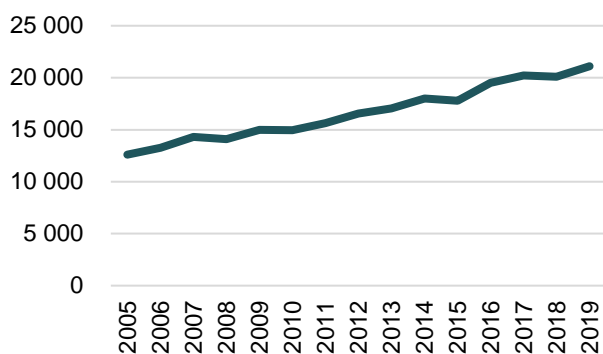
12 procent av Årjängs kommuns befolkning är högutbildad (d.v.s. har minst en treårig eftergymnasial utbildning) och 15 procent är lågutbildad (d.v.s. har endast en förgymnasial utbildning).

Placering	Kommun	Andel högutbildade
1	Danderyd	57%
2	Lund	53%
3	Lomma	49%
274	Årjäng	12%
288	Degerfors	10%
289	Eda	10%
290	Filipstad	10%

Kommunens ekonomi

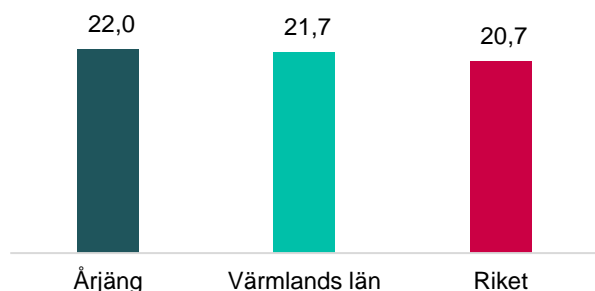
Figur 24 - Kommunalekonomisk utjämning kr/inv

Systemet för kommunalekonomisk utjämning fördelar pengar till Sveriges kommuner och Sveriges regioner för att de ska kunna tillhandahålla likvärdig service oberoende av förhållanden som är svåra för kommunen att påverka. Systemet finansieras huvudsakligen genom statliga anslag. En del av pengarna tas ut som en avgift från kommuner med hög skattekraft. Invånarna i Årjäng får 21 105 kronor per person. Totalt får kommunen 210,5 miljoner kronor (2019).

Kommunal inkomstskatt är kommunens viktigaste intäktskälla. Företagarnas rapport Valfördsskaparna visar att småföretagen och deras anställda står för den största andelen av kommunala skatteintäkterna i 208 av 290 kommuner. En ökning av skattesatsen innebär dock inte alltid att intäkterna kommer att öka. Högre skattesatser minskar incitamentet att utbilda sig, att jobba och att anställa. Lägre skattesatser kan därför ofta leda till större skatteintäkter.

Figur 25 - Skattesats (%) till kommun

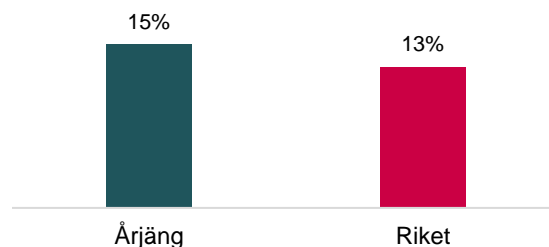

Många kommuner har höjt den kommunala skattesatsen senaste åren. I stället för att höja skattesatserna kan kommuner välja att försöka minska onödiga kommunala utgifter och hitta nya sätt att arbeta och bli effektivare genom att till exempel ge utrymme för innovativa, privata företag. Att konkurrensutsätta kommunens verksamhet genom till exempel upphandling leder till fler företag som vill och kan leverera. Det ökar konkurrensen vilket förbättrar kvaliteten och minskar kommunens kostnader. I Årjäng har kommunen 2018 upphandlat 15 procent av verksamheten från privatägda företag.

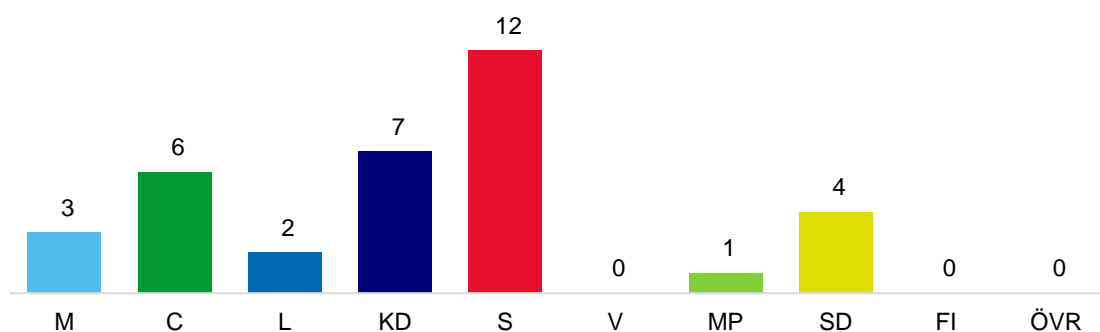
Placering	Kommun	Skattesats till kommun
1	Dorotea	23,8%
2	Munkedal	23,6%
3	Vindeln	23,6%
134	Årjäng	22,0%
288	Täby	17,6%
289	Solna	17,1%
290	Österåker	17,1%

*Region Gotland är en kommun med ett utökat ansvar för uppgifter som normalt hör till Sveriges regioner. Skattesatsen är 33,6 procent och motsvarar totalen på kommun- och regionskatt i andra kommuner.

Figur 26 - Köp av egentlig verksamhet från privatägda företag

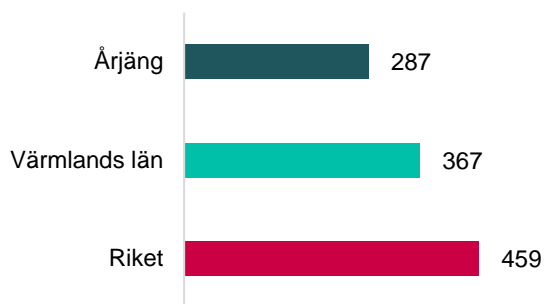
Figur 27 - Mandatfördelning i kommunfullmäktige, kommunval Årjängs kommun 2018

Konjunktur

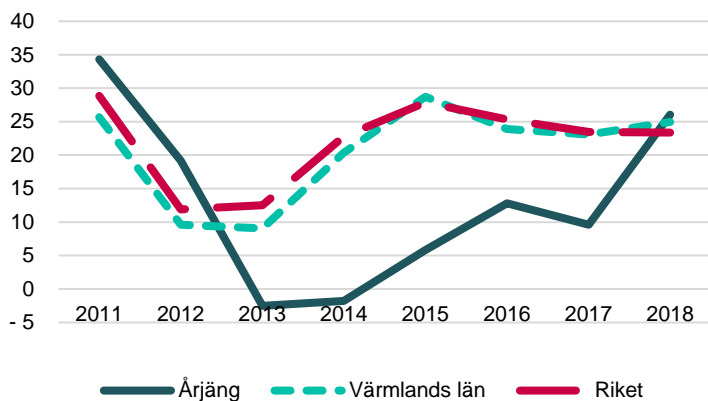
Figur 28 - Bruttoregionprodukt (brp) per invånare (tkr)

Placering	Kommun	BRP per invånare (tkr)
1	Solna	1 662
2	Jokkmokk	903
3	Stockholm	902
180	Årjäng	287
288	Knivsta	184
289	Forshaga	173
290	Salem	140

Hösten 2019 har Företagarna genomfört en undersökning som mäter omsättningstillväxten mätt som netttotal i omkring 235 000 småföretag under perioden 2010–2018. Generellt sett har tillväxten i omsättningen utvecklats väl i de svenska småföretagen sedan finanskrisen. Tillväxten sker främst i och nära storstäderna. Det är uppenbart att företag i landsbygdskommuner upplever lägre tillväxt. Bemanningsbranschen växer kraftigt. En delförklaring till detta är den kompetensbrist som företag i hela landet upplever som ett av de främsta hindren för tillväxt. Även data & IT går bra, vilket inte är konstigt i en era som präglas av kraftigt utökad digitalisering. Detaljhandel upplever tuffa tider, vilket också delvis kan förklaras av digitalisering och ökad e-handel, samt den svaga kronan.

Figur 29 - Omsättningstillväxt 2010-2018 (Källa: Företagarna)

Placering	Kommun	Omsättnings-tillväxt*
1	Färgelanda	30
2	Arjeplog	28
3	Timrå	27
274	Årjäng	13
288	Hofors	10
289	Hällefors	9
290	Högsby	8

*netttotal, medelvärde 2011-2018

Tillväxthinder

Ett återkommande och glädjande resultat i Småföretagsbarometern är att småföretagen ser goda möjligheter att växa i Värmlands län även om konjunkturen har dämpats de senaste två åren. Det främsta tillväxthindret är svårigheter att hitta lämplig arbetskraft. Det näst vanligaste tillväxthindret är höga arbetskraftskostnader som 33 procent av företagen uppger. Många företagare nämner även tuff konkurrens som ett tillväxthinder i Värmlands län.

Figur 30 - Tillväxthinder i Värmlands län enligt Småföretagsbarometern 2019

Småföretagsbarometern finns sedan 1985 och är Sveriges största och äldsta konjunkturundersökning som redovisar hur Sveriges småföretag på riks- och länsnivå uppfattar konjunkturen, tillväxtförutsättningarna och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank.

Företagarnas förslag

En företagare som är verksam i flera olika kommuner märker snabbt att nivån på avgifter, handläggningstider och inte minst attityden mot företag och servicenivån kan skilja sig stort. Förklaringen till detta är dels att kommuner tillämpar och implementerar regler olika, men också att vissa kommunledningar mer än andra har prioriterat att skapa en företagsanpassad myndighetsutövning i kommunen.

Under nuvarande mandatperiod är det av yttersta vikt att politiker och tjänstemän i alla kommuner har kunskap om de lokala företagens betydelse, förståelse för företagares villkor och också målmedvetet arbetar för att ständigt förbättra och förenkla vardagen för företagare. Det mest avgörande för att skapa ett bra företagsklimat är att det finns en god dialog mellan kommunen och det lokala näringslivet. Oavsett kommunens storlek behöver det finnas kontaktytor där man kan träffas under både formella och mer informella former och tillsammans diskutera aktuella frågor som rör utvecklingen av kommunen. Många kommuner arbetar idag på ett bra och strukturerat sätt med den här typen av frågor men det finns fortfarande flera områden där Företagarna vill se åtgärder för att ytterligare stärka det lokala företagsklimatet i alla Sveriges 290 kommuner.

Företagsanpassad myndighetsutövning

Ett positivt bemötande främjar entreprenörskap och bidrar till kommunens utveckling. Kommuner bör sätta upp konkreta mål för att på så sätt vässa den kommunala servicen gentemot företag. Nya regler ska anpassas efter de små företagen – inte tvärtom. Man bör alltid göra en konsekvensanalys kring vad nya regler innebär för framförallt de mindre företagen.

Fakturerings efter utförd kontroll

De avgifter som tas ut för olika tillstånd måste vara transparenta och tydliga. I dagsläget har de flesta kommuner ett avgiftssystem för sin tillsynsverksamhet som debiterar företagen oavsett om tillsynen har genomförts eller ej. Företagarna vill att samtliga kommuner ska införa en modell med efterhandsdebitering av kontroll- och tillsynsavgifter (likt Rättviksmodellen) inom all form av kommunal myndighetsutövning gentemot företag.

Tjänstegarantier

Alla kommuner bör införa en tjänstegaranti om att fatta beslut om tillstånd och bygglov inom en viss tid, samt att tillståndsavgiften minskas eller efterskänks om kommunen inte uppfyller garantin. Det bör även vara möjligt för företag att ansöka om och följa sina lov och tillståndsärenden digitalt via en plattform för e-tjänster.

Företagslots och En väg in

Alla kommuner bör erbjuda en lotsfunktion där samordning sker kring enskilda företagsärenden som kräver kontakt med flera olika myndigheter. I den mån det är möjligt bör kommuner även samordna olika typer av tillsynsbesök, så att till exempel tillsyn av alkoholförsäljning och miljöfarlig verksamhet sker vid samma tidpunkt för att underlätta för företagaren.

Fysisk planering

Ett välplanerat transportnätverk och utökat samt välfungerande bredband är avgörande för företagens möjligheter att bedriva verksamhet. Kommuner bör löpande i den fysiska planeringen involvera näringslivet tidigt i processen. När nya detaljplaner tas fram är det viktigt att kommuner planlägger både för nya bostäder, men också för företagsetablering i form av byggbar mark och lokaler och välfungerande möjligheter till leveranser. Här är det även viktigt att kommuner tänker på frågor som rör trygghet och säkerhet för företagare och deras anställda, i form av belysning och eventuell kameraövervakning.

Samverkan mellan skola och näringsliv

Det största tillväxthindret för Sveriges småföretagare är att hitta personal med rätt kompetens. Här spelar kommunerna en viktig roll eftersom de har huvudansvaret för skolan. För att elever i skolan ska ha kännedom om vilka arbetslivsmöjligheter som finns i det lokala näringslivet är det viktigt att elever redan i tidig ålder får besöka företag och att kommunen involverar mindre lokala företag angående praoplatser till elever.

Sund konkurrens

Många små företag upplever problem med osund konkurrens från det offentliga. Alla kommuner bör se över sin verksamhet och säkerställa att konkurrensen är rättvis och sker på lika villkor. Den kommunala upphandlingen ska anpassas för de mindre företagen, som idag ofta avstår att lämna anbud på grund av krångel och för stora kontrakt.

Källhänvisning och figurbeskrivning

- Figur 1 - Arbetsställen efter antal anställda i företaget, 2018. Källa: SCB (Företagsregister)
- Figur 2 - Utveckling antal jobb, 1990-2019. Källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna
- Figur 3 - Antal jobb per sektor, 2019. Källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna
- Figur 4 - Största kommunala "skattebetalaren" per kommun. Källa: Företagarna (2019), Välfärdsskaparna: <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2019/valfardsskaparna-2019/>
- Figur 5 - Andel av kommunala skatteintäkter per sektor. Källa: Företagarna (2019), Välfärdsskaparna: <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2019/valfardsskaparna-2019/>
- Figur 6 - Andel företagare av de sysselsatta, 2017. Källa: SCB (Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik)
- Figur 7 - Företagare efter ålder. Källa: Företagarna 2019, egna beräkningar
- Figur 8 - Andel män/kvinnor bland företagsledare, 2019. Källa: Företagarna (2019), "Kvinnliga företagsledare i svenska aktiebolag": <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2019/kvinnliga-foretagsledare-i-svenska-aktiebolag/>
- Figur 9 - Mest förekommande namn bland företagsledare, 2019. Källa: Företagarna, <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2019/kvinnliga-foretagsledare-i-svenska-aktiebolag/>
- Figur 10 - Befolkningstäthet (invånare per kvadratkilometer), 2018. Källa: SCB (Befolkningsstatistik)
- Figur 11 - Befolkningsdemografi, 2018. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna
- Figur 12 - Utveckling folkmängd 2000-2018. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna
- Figur 13 - Utveckling folkmängd 2000-2018 efter ålder. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna
- Figur 14 - Demografisk försörjningskvot, 2018. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna
- Figur 15 - Befolkningsförändring 2017-2018. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna
- Figur 16 - Pendling från och till kommunen, 2018. Källa: SCB (Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik)
- Figur 17 - Arbetsmarknaden, 2018. Källa: SCB (Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik), Arbetsförmedlingen och egna beräkningar Företagarna
- Figur 18 - Sysselsättningsgrad, 2018. Källa: SCB (Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik), Arbetsförmedlingen och egna beräkningar Företagarna
- Figur 19 - Arbetslöshet, 2018. Källa: Arbetsförmedlingen
- Figur 20 - Ungdomsarbetslöshet, 2018. Källa: Arbetsförmedlingen
- Figur 21 - Sysselsatta per bransch, 2018. Källa: SCB (Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik)
- Figur 22 - Vanligaste yrken, 2018. Källa: SCB (Yrkesregistret)
- Figur 23 - Befolkning 25-64 år efter utbildningsnivå, 2018. Källa: SCB (Befolkningsstatistik) och egna beräkningar Företagarna
- Figur 24 - Kommunalekonomisk utjämning kr/inv, 2019. Källa: SCB (Offentlig ekonomi)
- Figur 25 - Skattesats till kommun, 2020. Källa: SCB (Offentlig ekonomi)
- Figur 26 - Köp av egentlig verksamhet från privatägda företag. Källa: Rådet för främjande av kommunala analyser (Kolada)
- Figur 27 - Mandatfördelning i kommunfullmäktige, kommunval 2018. Källa: Valmyndigheten
- Figur 28 - Bruttoregionprodukt (brp) per invånare (tkr), 2017. Källa: SCB (Näringsräkenskaper)
- Figur 29 - Omsättningstillväxt 2010-2018. Källa: Företagarna (2019), "Företagens utveckling efter finanskrisen": <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2019/foretagens-utveckling-efter-finanskrisen/>
- Figur 30 - Tillväxthinder i länet enligt Småföretagsbarometer 2019. Källa: Företagarna, Swedbank & Sparbankernas Riksförbund, Småföretagsbarometer 2019

Häng med i debatten
och följ *@foretagarna*
på Twitter, Instagram,
LinkedIn och Facebook!

foretagarna

Företagarna Sverige Service AB, Rådmansgatan 40, 106 67 Stockholm
foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08 – 406 17 00